

ปัญหาซับซ้อนที่รบกวนทางเท้าและการบังคับใช้กฎหมายของกทม.

ทำไมต้องรอให้มีคนเจ็บตาย รมว.มหาดไทยจะปฏิรูปอย่างไร?

พันตำรวจเอกวิรุฒม์ ศิริสวัสดิบุตร

ปัญหาสำคัญของทุกรัฐบาลที่มาจากภาครัฐประหารยึดอำนาจก็คือ ประชาชนไม่สามารถตรวจสอบหรือประเมินผลการทำงานในแต่ละด้านได้ว่าประสบความสำเร็จและมี **ต้นทุนค่าใช้จ่ายคุ้มค่าหรือไม่?**

หน่วยราชการด้วยกันหรือแม้กระทั่งสื่อและโพลสำนักต่าง ๆ ก็ล้วนเกรงใจ รวมทั้ง **“ไม่กล้า”** ที่จะพูด เขียนหรือรายงานข้อมูลปัญหารวมทั้งทำการสำรวจวิจัยอย่างตรงไปตรงมา

“สภาแต่งตั้งจากคณะยึดอำนาจ” ก็ไม่ได้มีบทบาทอะไรในการตรวจสอบเรียกให้หน่วยงานรัฐมาชี้แจงหรือตั้งกระทู้ถามความเดือดร้อนของประชาชนในเรื่องต่างๆ ขอคำตอบหรือคำอธิบายจากผู้รับผิดชอบให้กระจ่างอย่างแท้จริง

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่มีโอกาสอภิปรายไม่ไว้วางใจตามกลไกระบบประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ปัญหา กดดันให้รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกิดความ ละอาย “ประกาศลาออก” หรือ ส.ส.ช่วยกันยกมือไล่ให้พ้นจากตำแหน่งไป

ผู้มีอำนาจในการปกครองที่ไม่เป็นประชาธิปไตยทุกยุคสมัย จึงได้แต่ **“พูดเองเออเอง”** ว่า การทำงานในเรื่องนั้นเรื่องนี้ได้ผลดี มีปัญหาอะไรก็ได้จัดการแก้ไขให้ประชาชนจนหมดสิ้น เป็นความจริงหรือไม่เพียงใด?

และถ้าทุกยุคสมัยไม่มีอำนาจพิเศษไว้ออกคำสั่ง ทำให้เรื่องที่มีปัญหาไม่ชอบด้วยกฎหมายกลายเป็นกฎหมาย ไม่ต้องมีใครรับผิดชอบทั้งอาณาแห่งหรือทางปกครอง ฟ้องร้องอะไรไม่ได้ด้วยแล้ว

การบริหารราชการแผ่นดินจะเป็นไปอย่างสะดวกและง่ายตายเช่นนี้หรือไม่?

ในประวัติศาสตร์ ทุกอำนาจที่ขาดการตรวจสอบถ่วงดุลจากหลายฝ่ายตามระบบกฎหมายนั้น เป็นอันตรายต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและความเป็น **“นิติรัฐ”** หรือรัฐประชาธิปไตยอย่างยิ่ง

ระบอบประชาธิปไตยจึงดีกว่าเผด็จการ ก็เพราะมีระบบการตรวจสอบที่ประชาชนสามารถทำได้หลายช่องทางนั่นเอง

เรื่องหนึ่งที่ **พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา** หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีพูดอยู่เสมอก็คือ จะทำอย่างไรให้คนไทยเคารพกฎหมาย และรัฐก็สามารถบังคับใช้ได้อย่างเคร่งครัดจริงจังเพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุขและความยุติธรรม

เป็นสิ่งแรกที่คนไทยเองรวมทั้งชาวต่างประเทศที่มาอยู่เมืองไทยก็ได้บ่นและอยากเห็นเช่นเดียวกัน

การพูดกันแต่ว่า “ได้สั่งหรือกำชับการปฏิบัติ” ต่อผู้รับผิดชอบไปแล้วอย่างนั้นอย่างนี้

สำหรับองค์กรที่มีโครงสร้างและระบบงานที่มีปัญหาเช่นตำรวจจึงไม่สามารถแก้ไขอะไรได้อย่างแท้จริงเลย

งานรักษากฎหมายของประเทศจึงต้องได้รับการปฏิรูปทั้งระบบ ทั้งตำรวจ “แบบมียศ” และ “ไม่มียศ” ซึ่งปัจจุบันก็มีอยู่แล้วแทบทุกกระทรวงทบวงกรม

เช่น คุณวิเชียร ชินวงศ์ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรที่จับกุมเจ้าสัวหมื่นล้านจนได้รับรางวัลยกย่องจากต่างประเทศนั้น

ตามกฎหมายก็ ถือเป็นตำรวจเฉพาะด้าน ที่ไม่มียศแบบทหารคนหนึ่ง ทำหน้าที่คุ้มครองป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในเขตรับผิดชอบ แต่ที่ขาดอยู่ก็คือ อำนาจสอบสวนดำเนินคดีเหมือนที่ทั่วโลกเขามีกันเท่านั้น

ตำรวจทั้งสองแบบคือมียศและไม่มียศ ต้องได้รับการเปรียบเทียบว่า อย่งไหนจะสามารถรักษากฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดค้ค่ามากกว่ากัน?

และประเทศที่เจริญทั่วโลก เขาจัดระบบงานรักษากฎหมาย ด้วยการกระจายหน่วยตำรวจและอำนาจสอบสวนไปหลายหน่วยงานที่มีความจำเป็นและสามารถทำได้ด้วยกันทั้งสิ้น

โดยมีอัยการเป็นองค์กรตรวจสอบควบคุมอีกชั้นหนึ่งสำหรับการสอบสวน คดีสำคัญ หรือ เมื่อมีการร้องเรียนเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นหน่วยใด

มีประเทศใดหรือไม่ที่ทั้งตำรวจและงานสอบสวน ถูกผูกขาดและ รวมศูนย์อำนาจ ไว้เพียงองค์กรเดียวที่ก่อให้เกิดปัญหามากมาย มีแม้กระทั่งข่าวเรื่องการซื้อขายตำแหน่งหัวหน้าพนักงานสอบสวนเหมือนประเทศไทย?

อย่างปัญหา ป้าพลังชวาน ที่ปฐมเหตุเกิดจากจัดตลาดนัดผิดกฎหมาย ทำให้มีการจอดรถวางหน้าบ้าน บ้าบอกว่า ได้โทรศัพท์แจ้งตำรวจศูนย์วิทยุ 191 “รออยู่กว่าครึ่งชั่วโมง” ก็ไม่เห็นมา!

ถ้าเป็นประเทศที่เจริญ เรื่องนี้ต้องถูกตรวจสอบด้วยว่า เป็นเพราะเหตุใด ใครเป็นผู้รับผิดชอบทั้งระดับปฏิบัติการและผู้บริหาร?

รวมทั้งเหตุการณ์ ขับขี่รถจักรยานยนต์บนทางเท้า ชนนักเรียนคนหนึ่งจนบาดเจ็บเป็นชวานั้น

ก็ล้วนเกิดปัญหากระบวนการรักษากฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะยับยั้ง หรือป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมากมายได้

ทุกหน่วยงานที่พบผู้กระทำผิด หากไม่ยอมให้ปรับ ก็ต้องใช้วิธีทำหนังสือให้เจ้าหน้าที่ถือไปกล่าวโทษต่อหัวหน้าสถานีตำรวจให้สอบสวน ออกหมายเรียกมาแจ้งข้อหา หรือหากไม่มาก็เสนอศาลออกหมายจับตัวมาดำเนินคดีด้วยกันทั้งสิ้น

การกระทำผิดกฎหมายในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานครจำนวน 26 ฉบับ เช่น พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร และสิ่งก่อสร้าง พ.ร.บ.สาธารณสุข พ.ร.บ.ควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองและอีกมากมาย ที่มีการละเมิดเกิดขึ้นปีละหลายพันหรืออาจนับหมื่นเรื่อง

จึงเป็นไปอย่างล่าช้า มีคดีค้างคาอยู่ตามสถานีตำรวจต่างๆ 88 สถานีอยู่นับไม่ถ้วน เนื่องจากพนักงานสอบสวนตำรวจมีปัญหาทั้งเรื่องขาดขวัญกำลังใจ และไม่มีความรู้ความชำนาญในกฎหมายเฉพาะด้าน

และที่เลวร้ายที่สุดก็คือ ตำรวจส่วนใหญ่ไม่อยากจะมาเป็นพนักงานสอบสวน!

แต่แต่ละคนพยายามวิ่งหนีกันจ้าละหวั่น เพื่อแย่งกันไปทำงานสืบสวนซึ่งถือว่าสบายและหาเงินได้มากกว่า หรือ โภภคราจัดการจราจรแทน?

ต่อปัญหาการดำเนินคดีของกรุงเทพมหานครนี้ อันที่จริงได้มี พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 มาตรา 90 นอกจากจะได้บัญญัติให้ข้าราชการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่มีในความรับผิดชอบ 26 ฉบับแล้ว

ก็ยังให้มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สามารถดำเนินการสอบสวนสรุปสำนวนส่งให้อัยการฟ้องศาลได้เอง

ทุก 50 เขต ก็มีความพร้อมทั้งเรื่องอาคารสถานที่และบุคลากรผู้มีคุณสมบัติทางกฎหมาย สามารถดำเนินการสอบสวนได้ทันที

แต่ปัจจุบัน การใช้อำนาจนี้ก็กลับมีปัญหา เพราะอัยการที่รับสำนวนจากกรุงเทพมหานครครั้งแรกเมื่อ 28 ปีที่แล้วบอกว่า กระทรวงมหาดไทยยังไม่ได้ออกกฎกระทรวงรองรับการใช้อำนาจสอบสวนดังกล่าว

เป็นเรื่องจำเป็นหรือไม่? และถ้าไม่มี จะทำให้การสอบสวนคดีต่างๆ ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นนั้นหรือ? แล้วการปรับ ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจสอบสวนหรืออย่างไร ทำไมกรุงเทพมหานครจึงเปรียบเทียบปรับได้?

เรื่องนี้มีทางออกสองทางคือ ในคดีที่ผู้ต้องหาปฏิเสธ หัวหน้าเขตต่างๆ ควรสั่งให้ฝ่ายเทศกิจต่างๆ ดำเนินการสอบสวนสรุปสำนวนส่งให้พนักงานอัยการสั่งคดีอีกครั้ง โดยยืนยันว่าเป็นการใช้อำนาจที่บัญญัติไว้ตามกฎหมายอย่างชัดเจน

หรือไม่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ “สั่งให้กรุงเทพมหานคร” เสนอร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีปฏิบัติมาให้ลงนามโดยเร็ว.

ที่มา: หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ คอลัมน์: เสียงประชาชนปฏิรูปตำรวจ: Monday, December 03, 2018